

Alegat. 29.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie ustawy o popieraniu melioracyj gruntowych.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy miał zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi sprawozdaniem z dnia 5. Sierpnia 1878 l. 26.864 projekt ustawy o popieraniu melioracyj gruntowych. Projekt ten zbadala z polecenia Wysokiego Sejmu sejmowa komisya kultury krajowej, a poczyniwszy w nim zmiany, na które Wydział krajowy już w ciągu obrad komisji się zgodził, przedłożyła takowy Wysokiemu Sejmowi przy sprawozdaniu l. 659/s. Wysoki Sejm jednakże, załatwiając sprawozdanie komisji, postanowił na posiedzeniu z dnia 14. Października 1878 ze względu na bliski termin zamknięcia sesji sejmowej, usunąć z porządku dziennego rozprawy i głosowanie nad projektem komisji, w skutek czego sprawa ustawy o popieraniu melioracyj gruntowych pozostała niezakończoną.

Z tego powodu Wydział krajowy przedkłada niniejszem ponownie projekt ustawy o popieraniu melioracy w brzmieniu, jakie mu nadała komisya kultury krajowej i uprasza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony % projekt ustawy.

We Lwowie dnia 28. Maja 1880.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem.

Marszałek krajowy

Ludwik hr. Wodzicki, w. r.

Sprawozdawca

Dr. Józef Wereszczyński, w. r.

Członek Wydziału krajowego.

U s t a w a

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem
Krakowskiem o popieranie melioracyj gruntowych.

Za zgodą Sejmu krajowego Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem
Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Upoważnia się Wydział krajowy do zaciągnięcia imieniem kraju pożyczki do wysokości 1,000.000 złr. w celu dostarczenia funduszków w pierwszym rządzie spółkom wodnym, zawiązanym na podstawie ustawy krajowej z 14. Marca 1875 Nr. 38. Dz. u. kr. niemniej pojedynczym właścicielom gruntów na uregulowanie biegu wody niespławnej, wykonanie robót chroniących od zalewu, osuszanie przez rowy lub dreny, a wreszcie nawodnienie gruntów.

§. 2.

Spółki wodne lub właściciele gruntów, chcący korzystać z tej pomocy, mają:

- a) wykazać parcele stałego katastru, lub części tychże, do których będą się odnosić zamierzone roboty;
- b) określić rodzaj zamierzonych robót i korzyści, które mają być osiągnięte przez ich wykonanie;
- c) oznaczyć w przybliżeniu czas, w którym te roboty mogłyby być rozpoczęte i ukończone;
- d) przedłożyć należycie sporządzony plan i kosztorys zamierzonych robót, albo wnieść żądanie, aby Wydział krajowy polecił sporządzić plan i kosztorys tych robót na koszt proszącego, który winien złożyć lub zabezpieczyć odpowiednią kwotę;
- e) oznajmić, w ilu latach życzą sobie spłacić kapitał, który będzie im udzielony na pokrycie kosztów zamierzonych robót (§§. 3. i 10.);
- f) oświadczyć, iż poddają się warunkom wyszczególnionym w regulaminie, wydanym na podstawie tej ustawy przez Wydział krajowy.

Nadto winna spółka wodna przedłożyć dokument uznania przez władzę polityczną powiatową w myśl §. 56. ust. kr. wodnej z 14. Marca 1875 Nr. 38. Dz. u. kr. wystawiony, zaś pojedynczy właściciel gruntu winien przedłożyć orzeczenie tejże władzy, że zamierzona melioracya przychyli się niewątpliwie do podniesienia przychodu gruntowego.

Celem wydania takiego orzeczenia, winna władza polityczna przeprowadzić przy pomocy znawców dochodzenie, którego kosztą ponosi strona, w sposób wskazany w ustępie d) tego paragrafu.

§. 3.

Wydział krajowy rozpoznaje rozmiar i pożytek zamierzonych robót, a skoro zatwierdzi plan i kosztorys i przychyli się do żądania proszącego, natenczas wyda pisemne przyrzeczenie, iż wypłaci mu sumę odpowiadającą kosztom robót objętych planem a wykazanym w kosztorysie, która w końcu obliczoną i dopełnioną zostanie w myśl §. 10., a następnie zwróconą funduszowi pożyczkowemu według postanowień §. 11. tej ustawy, i że na rachunek tej sumy dawać będzie zaliczki na pokrycie kosztów wykonanej części robót.

Kosztą rozpoznania zamierzonych robót, a w szczególności sprawdzenia planu i kosztorysu przez organa Wydziału krajowego, lub powołanych znawców, ponosi proszący w sposób w §. 2. lit. d) oznaczony.

§. 4.

Przyrzeczenie dane na podstawie §. 3. traci moc swoją, jeżeli roboty, do których się ono odnosi, nie zostały rozpoczęte najdalej w 3 miesiące po terminie, który Wydział krajowy oznaczy, lub jeżeli przerwano rozpoczęte roboty przed wypłatą pierwszej zaliczki przez więcej niż miesiąc, a w obu tych wypadkach Wydział krajowy nie uznał zwłoki lub przerwy za usprawiedliwioną.

Jeżeli po przeprowadzeniu robót planem objętych, potrzebne jest przyzwolenie władz rządowych lub trzecich osób, w myśl przepisów ustawy wodnej z 14. Marca 1875. Nr. 38. Dz. u. kr. natenczas Wydział krajowy wezwie zarząd spółki wodnej, a względnie właściciela gruntu, aby przed rozpoczęciem robót wykazał się rzeczonem przyzwoleniem i uczyni od tego zawisłą wypłatę zaliczek.

§. 5.

Wydział krajowy czuwa nad tem, aby wykonanie robót następowało według zatwierdzonych planów bez odwołki. W tym celu może Wydział krajowy wysyłać na miejsce inżyniera lub powołanych znawców.

Wydział krajowy będzie miał prawo żądać, ażeby interesowany przyjął do kierowania robotami na miejscu dozorcę praktycznie wykształconego, którego mu wskaże Wydział krajowy.

§. 6.

Zmiany w zatwierdzonym planie i kosztorysie wymagają poprzedniego przyzwolenia Wydziału krajowego.

§. 7.

Jeżeli po udzieleniu zaliczki Wydział krajowy uzna, że prowadzenie robót przez zarząd spółki wodnej, a względnie przez właściciela gruntu połączone jest z niesprawiedliwą zwłoką lub w ogóle naraża osiągnięcie celu melioracyi, w takim razie może objąć w własny zarząd wykończenie robót objętych zatwierdzonym planem.

Wydział krajowy może w tym wypadku ograniczyć rozmiar robót pierwotnie zamierzonych do pewnej części, a nawet poprzestać na dokonanych. jeżeli korzyść z nich wypływająca nie dozna przez to uszczerbku.

W miarę ograniczenia zamierzonych robót następnie redukcya przyrzeczonej kwoty, którą obliczy i ściągnie Wydział krajowy w myśl §. 10. tej ustawy.

§. 8.

Spółki wodne, a względnie właściciele gruntów obowiązani są utrzymywać roboty melioracyjne w należytem stanie aż do zupełnego umorzenia z funduszu pożyczkowego dostarczonej sumy i w tym celu winni utrzymywać stale służbę melioracyjną w ilości, jaką Wydział krajowy uzna za potrzebną.

Osoby, mające być użyte do takiej służby, muszą uzyskać od politycznej władzy powiatowej certyfikat na strażnika polowego, w myśl ustawy krajowej z dnia 17. Lipca 1876 Nr. 28. Dz. ust. kr.

§. 9.

Wydział krajowy czuwać będzie nad wypełnieniem obowiązków nałożonych na interesowanych w myśl §. 8. i może na koszt opieszalnych zarządzić potrzebne naprawy.

Właściciel a względnie zarząd spółki wodnej, zaniedbujący utrzymania robót melioracyjnych przy pomocy krajowej dokonanych, podpadnie karze od 25 do 500 złr. w. a., którą nałoży polityczna władza powiatowa.

Celem przynaglenia właścicieli gruntów a względnie spółek wodnych do utrzymywania służby melioracyjnej, obowiązana jest polityczna władza powiatowa zastosować w sposób analogiczny §. 28. ust. z 17. Lipca 1876 Nr. 28. Dz. u. kr.

§. 10.

Obliczenie sumy przyrzeczonej w myśl §. 3. na pokrycie kosztów wykonanych robót, następuje po sprawdzeniu przez Wydział krajowy, iż te roboty zostały w myśl zatwierzonego planu uskutečněnione.

W sumę tę wchodzi:

Wypłacone zaliczki, ewentualnie kwoty wyłożone przez Wydział krajowy na dokonanie robót w własnym zarządzie wraz z procentami od dnia wypłaty aż do dnia obliczenia; następnie kwota dodatkowa na pokrycie kosztów poniesionych w celu dostarczenia kapitału; w końcu sprawdzone dyety i koszta podróży inżyniera lub znawców, obliczone za każde półrocze z osobna wraz z procentami od każdej półrocznej kwoty od końca półrocza aż do dnia obliczenia.

O ileby suma odpowiadająca kosztom robót objętych planem a wykazany w kosztorysie (§. 3) nie była pokrytą pobraniami zaliczkami, zostanie wypłaconą stronie przy obliczeniu.

§. 11.

Suma w myśl §. 10. ostatecznie ustalona, rozłożoną zostanie na liczbę lat nieprzekraczającą 25 i spłaconą będzie funduszowi pożyczkowemu przez właściciela gruntu a względnie spółkę wodną w półrocznych ratach amortyzacyjnych z procentem, w wysokości procentu ustanowionego w myśl §. 15. tej ustawy i z $\frac{1}{4}$ % dodatkiem na koszt administracji.

§. 12.

Wydział krajowy uwiadomi dłużnika o obliczeniu dokonaniem w myśl §. 10. i wezwie go do spłaty rat amortyzacyjnych, oznaczając równocześnie początkowy jej termin.

Przeciw temu nie służy dłużnikowi prawo wystąpienia w drodze sądowej lub innej z zarzutami, czy to ze względu na obliczenie, czy też ze względu na wykończenie robót.

§. 13.

Spłata rat amortyzacyjnych przez spółkę wodną, będzie pokrywana podobnie jak inne koszta robót spółkowych według §. 65. ust. kr. wodnej z 14. Marca 1875 Nr. 38. Dz. ust. kr. z zastosowaniem §§. 61 i 68 tej ustawy. Jeżeli spółka wodna nie zażądała ściągnięcia zaległych rat amortyzacyjnych w przeciągu dni 30 po terminie płatności, natenczas przechodzi określone w §. 68. ustawy wodnej z 14. Marca 1875 Nr. 38. Dz. ust. kraj. prawo żądania egzekucyi na Wydział krajowy.

Spłata rat amortyzacyjnych przez właściciela gruntu, na którym wykonane zostały przy pomocy kraju roboty melioracyjne, jest ciężarem gruntowym, ma równie jak prestacje do spółki wodnej aż do wysokości 3-letnich zaległości pierwszeństwo przed innymi ciężarami rzeczowymi, bezpośrednio po państwowych podatkach i publicznych należnościach, a raty zaległe będą ściągane w drodze politycznej egzekucyi.

To samo prawo pierwszeństwa i egzekucyi politycznej, służy wszelkim innym wydatkom poniesionym z funduszu pożyczkowego, w interesie stron, mianowicie w razie zastosowania §. 9. tej ustawy, a to w każdym razie wraz z procentem od dnia wyłożenia tych sum, aż do dnia spłaty.

§. 14.

Z pożyczki w §. 1. tej ustawy określonej, kwota nieprzekraczająca 5.000 złr. w. a. może być wydana przed rozpoczęciem robót melioracyjnych, reszta zaś ma być wydana w miarę rozwoju tych robót tak, aby z końcem każdego roku ogólna suma zrealizowanej pożyczki, nie przekraczała o więcej jak 50.000 złr. ogólnej sumy kwot należących się od spółek wodnych i właścicieli gruntów, w myśl §. 10. tej ustawy.

§. 15.

Wydział krajowy ustanowi stopę procentową i plan amortyzacyjny pożyczki w myśl §. 1. tej ustawy zaciągnąć się mającej z zastrzeżeniem zatwierdzenia Rządu i wyda instrukcje potrzebne do przeprowadzenia tej ustawy.

§. 16.

Wykonanie tej ustawy, polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, rolnictwa i skarbu.